

1
Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten
Anita Andersson

BESLUT

1 (8)

2000-09-11

231-10369-97

Enligt sändlista

NATURRESERVATET
BLOMSTERHULTSMOSSENS DOMÄNRESERVAT
KRISTINEHAMNS KOMMUN
VÄRMLANDS LÄN

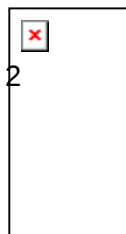
Postadress
Länsstyrelsen Värmland
651 86 KARLSTAD

Besöksadress
Våxnäsgatan 5-7

Telefon
054 – 19 70 00 (växel)
054 – 19 70 72 (direkt)

Telefax
054 – 19 70 90

E-post
anita.andersson@s.lst.se

BESLUT

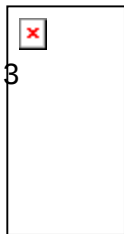
2 (8)

2000-09-11

231-10369-97

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten

BESLUT	3
SYFTE	3
FÖRESKRIFTER	3
A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5§ miljöbalken, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.	3
B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6§ miljöbalken.....	3
C. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30§ miljöbalken om rätten att färdas och vistas i reservatet (gäller även markägare och innehavare av särskild rätt).	4
FÖRESKRIFTERNAS IKRAFTTRÄDANDE	4
SKÖTSEL OCH FÖRVALTNING	5
SKÄL FÖR BESLUTET	5
HISTORIK	5
BESKRIVNING AV OMRÅDET	5
MOTIV TILL SKYDD	6
LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING	6
ÄRENDETS HANDLÄGGNING	7
HUR MAN ÖVERKLAGAR	7
BILAGA 1. ÖVERSIKTSKARTA	
BILAGA 2. BESLUTSKARTA	
BILAGA 3. REGISTERUPPGIFTER	
BILAGA 4. SKÖTSELPLAN	
BILAGA 4.1 SKÖTSELPLANEKARTA	
BILAGA 4.2 EKONOMISK UTREDNING	
BILAGA 5. ARTLISTA	
BILAGA 6. HUR MAN ÖVERKLAGAR	
BILAGA 7. REDOVISNING AV MYNDIGHETENS STÄLLNINGSTAGANDEN MED ANLEDNING AV REMISSVAREN	

2000-09-11

231-10369-97

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara del av Blomsterhultsmossen som naturreservat. Det aktuella området avgränsas med den svarta heldragna linjen på karta i bilaga 2,.

Naturreservatets namn skall vara *Blomsterhultsmossens domänreservat*.

SYFTE

Syftet med reservatet skall vara att bevara och vårda det variationsrika gränsområdet mellan högmosse och skogsbärande fastmark, med de naturtyper och den typiska vegetation och lägre djurliv som är knuten till mosseplan, randskog, laggkärr och myrholmar samt dessas naturliga successioner. Allmänhetens tillgång till området skall utökas, liksom möjligheten att få information om områdets naturvärden.

FÖRESKRIFTER

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter skall gälla i reservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5§ miljöbalken, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bedriva någon form av skogsbruk förutom åtgärder som anges i skötselplanen
2. schakta, tippa, fylla ut, nydika, anordna upplag eller omarrondera marken, i det fall det inte sker med stöd av skötselplan för reservatet
3. bedriva täkt av torv
4. uppföra radiomast eller anlägga luftledning
5. anlägga väg, parkeringsplats, campingplats, vandrings- och båtleder eller uppställningsplats för husvagnar, utom i enlighet med skötselplan för reservatet
6. uppföra helt ny byggnad
7. bedriva markförbättringsåtgärd som kalkning eller gödsling i området
8. bedriva viltvårdande åtgärder eller utfodring

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6§ miljöbalken.

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktigas att tåla sådana intrång i reservatet som:

1. utmärkning av och information om reservatet

2000-09-11

231-10369-97

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten

2. undersökningar av markslag, landskapselement, växt- och djursamhällen samt arter, enligt redovisning under rubriken dokumentation och uppföljning i till beslutet hörande skötselplan
3. igenläggande av diken som kan misstänkas påverka vattenföring eller vattenkvalité i laggkärret

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30§ miljöbalken om rätten att färdas och vistas i reservatet (gäller även markägare och innehavare av särskild rätt).

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. göra upp eld
2. anordna tävling
3. tälta, ställa upp gömsle eller liknande,
4. medföra hund som inte hålls kopplad,
5. fånga, störa eller skada däggdjur, fåglar, grod- och kräldjur, liksom att skada deras bo och lekplatser eller samla ägg,

Punkt C4 och C5 utgör inte hinder för utövande av jakt.

6. insamla evertebrater, t ex skalbaggar och landmollusker,
7. plocka växter, gäller såväl kärlväxter som mossor, lavar och vedsvampar,
8. snitsla spår, anordna orienteringskontroller eller anordna tävlingar, anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller liknande anordning
9. skada eller borttaga träd och buskar, inklusive död ved såsom lågor, torrträd och torra grenar,
10. framföra fordon eller rida,
11. skada eller borttaga naturföremål eller ytbildning eller skada marktäcket,

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att i näringssyfte organiserat utnyttja området, för skolor och institutioner att regelmässigt utnyttja området för att utföra naturvetenskapliga eller andra undersökningar.

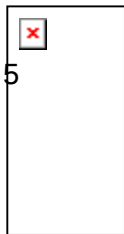
I samband med naturvetenskapliga undersökningar kan länsstyrelsen meddela undantag från ordningsföreskrifterna under C.

Ordningsföreskrifterna under C ska inte utgöra hinder för naturvårdsförvaltningen eller för den del av länsstyrelsens regionala miljöövervakning som utförs i samråd med naturvårdsförvaltningen.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för förvaltare att genomföra eller upphandla den skötsel som ska genomföras enligt till beslutet hörande skötselplan.

FÖRESKRIFTERNAS IKRAFTTRÄDANDE

Föreskrifterna under C träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från trycket i länets författningssamling.

2000-09-11

231-10369-97

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten

SKÖTSEL OCH FÖRVALTNING

Med stöd av 3 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken (SFS 1998:1252) fastställer länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen.

Fastställelsen omfattar inte P-platsen eller den del av stigen till reservatet som är belägen utanför reservatets gräns. För dessa tecknas separata avtal. Fastställelsen omfattar heller inte den ekonomiska utredningen, (se bilaga 4.2).

SKÄL FÖR BESLUTET

Historik

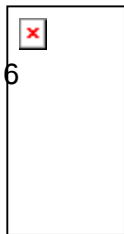
Ett fastmarksparti om 3,3 hektar direkt angränsande till och öster om Blomsterhultsmossen, del av kronoparken Björneborg, avsattes 1937 som internt reservat av dåvarande Kungliga Domänstyrelsen. År 1959 utökades det skyddade området till att omfatta även den östligaste delen av Blomsterhultsmossen, inkluderande ett stort och särpräglad laggkärr samt åtta myrholmar. Ytterligare en justering av domänreservatets gränser gjordes 1979. Den östligaste fastmarksdelen, i stort överensstämmande med det ursprungligen fredade området, skildes då från reservatet på grund av ett omfattande barkborreangrepp. Den resterande delen, med en yta på 20,3 ha, ingår i den överenskommelse mellan AssiDomän och Statens Naturvårdsverk från 1996, enligt vilken ett antal av de gamla domänreservaten skall få fortsatt skydd genom att ombildas till naturreservat.

Beskrivning av området

Efter justering av gränserna till att bättre följa naturtyperna samt utökning med sammanhängande delar av laggkärr och randtallskog söderut omfattar reservatet ett knappt 30 hektar stort område i Blomsterhultsmossens nordöstra del. Denna del av mossen avvattnas via laggen till Visman och vidare söderut.

Följande naturtyper ingår i området:

- *Högmosse* med martallar, särskilt i strängar; välutvecklad gammal randskog av tall med undervegetation av skvattram och odon, inklusive laggkärret som är ett av södra och mellersta Värmlands största (huvudsakligen av fattigkärrtyp och bland annat myggblomster *Hammarbya paludosa* och vitstarr *Carex livida* förekommer här) – enligt Natura 2000-listan naturtyp 7110 (prioriterad naturtyp)
- *Skogbevuxen myr*; randtallskogen i sig själv – enligt Natura 2000-listan naturtyp 91D0 (prioriterad naturtyp)
- *Västlig taiga*; åtta flacka myrholmar på blockig morän, varav den nordligaste avverkad (troligen i samband med den avverkning av det i norr anslutande området som utfördes på 70-talet). Övriga sju har genom plockhuggning utglesad, upp till 150-årig naturskog, bestående av till lika delar gran och tall med inslag av björk och klibbal. Skogen uppvisar naturskogsinslag i form av viss andel död ved och de rödlistade arterna vedtrappmossa *Anastrophyllum hellerianum* (4), vedsäckmossa *Calypogeia suecica* (4), samt de naturvärdesindikerande långflikmossa *Nowellia curvifolia* och garnlav *Alectoria sarmentosa* – enligt Natura 2000-listan naturtyp 9010 (prioriterad naturtyp)

2000-09-11

231-10369-97

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten

Reservatets gräns i norr, öster och söder följer laggens gränslinje mot fastmarken, i sydväst en gräns mellan myrtallskog och fastmark och i väster inkluderas den sammanhängande randtallskogen varvid gränsen har dragits mellan denna och det öppna mosseplanet (se beslutskarta, bilaga 1).

Motiv till skydd

I den hårt brukade produktionsskogen har många naturtyper minskat kraftigt i omfattning och sammanhängande skogsområden fragmenteras fortlöpande. Viktiga element för växt- och djurlivet som var vanliga i naturskogen håller på att försvinna. Likaså har en stor andel av länets högmossar och andra våtmarker påverkats av dikningsföretag i samband med skogsbruk, torvtäkt od.

Genom habitatdirektivet har ett antal viktiga och hotade naturtyper pekats ut för skyddsarbete. Ett antal geografiska områden med dessa naturtyper skall skyddas inom nätverket Natura 2000. Marken inom det föreslagna naturreservatet kan fördelas på tre av de i habitatdirektivet särskilt prioriterade naturtyperna; högmosse 7110, skogbevuxen myr 91D0 och västlig taiga 9010.

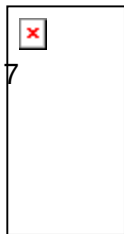
Genom reservatsbildning vid Blomsterhultsmossen säkerställs ett exempel på myrmarkens uppbyggnad och vegetation i form av ett vackert utvecklat mosseplan, randskog och laggkärr samt myrholmarnas små naturskogsartade skogsbestånd, med kvaliteter som är ovanliga i de sydöstra delarna av länet.

För de arter som är knutna till opåverkade våtmarker och naturskogar kan ytterligare reduktion av biotopareal vara förödande för deras långsiktiga överlevnad. Skogsbruk är därför ett allvarligt hot mot bevarandet av den biologiska mångfalden. Områdets värden kan bevaras och förstärkas endast genom att området undantages från skogsbruk. Detta uppnås bäst genom ett reservatsförordnande.

Länsstyrelsens bedömning

Området Blomsterhultsmossen har i sen tid inventerats i minst fem tematiska inventeringar. Den första var en naturskogsinventering, då myrholmarna bedömdes vara värdefulla (Hallingbäck 1978). Sjörs och Fransson (1985) ansåg Blomsterhultsmossen vara mycket värdefull vid en länstäckande myrinventering (värdeklass 1b). Vidare uppmärksammades området i en kommunal naturvårdsinventering där det erhöll värdeklass I (Bohlin 1987). Vid länsstyrelsens våtmarksinventering bedömdes mossen till klass 1 (1993). Mossens randskog inom området, längs högmossens kant, har också avgränsats i Skogsvårdsstyrelsens sumpskogsinventering (1999; ingen naturvärdesklassning utförd).

Vid en revidering av områden av riksintresse för naturvård 1999 lyftes Blomsterhultsmossen till riksintresseområde. Den del av mossen som ingår i det föreliggande reservatsförslaget omfattar det högt värderade laggkärret, flera myrholmar med naturskogsartad skog samt högmossens östra kant med gammal värdefull randtallskog. Jämfört med det gamla domänreservatets omfattning har området utökats söderut med resterande del av laggkärret samt angränsande randtallskog på högmossen. Denna utökning ger möjlighet att återställa laggkärret som helhet, då detta i nuläget är påverkat av dikning både i norra delen

BESLUT

7 (8)

2000-09-11

231-10369-97

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten

(tillrinnande dike från skyddsdikning av hyggesmark) och i den södra (avvattning som produktionshöjande åtgärd).

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

I samband med Domänverkets bolagisering beslutades att några av de dåvarande Domänreservaten skulle omföras till naturreservat. Ett av dessa Domänreservat är det aktuella området i kanten av Blomsterhultsmossen. Länsstyrelsen har deltagit i urvalsprocessen och har ansvarat för den slutliga handläggningen av reservatsärendet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 6.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Ingemar Eliasson. Föredragande har varit biolog Anita Andersson. I den slutliga handläggningen har även deltagit chefsjurist Lars-Ove Olsson, antikvarie Michael Jerkemark och naturvårdsdirektör Lars Furuholm.

Ingemar Eliasson

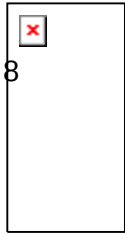
Anita Andersson

Sändlista

Naturvårdsverket, 106 48 STOCKHOLM
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 STOCKHOLM
Boverket, Box 534, 371 23 KARLSKRONA
Sveriges geologiska undersökning, Guldhedsgatan 5A, 413 20 GÖTEBORG

Skogsvårdsstyrelsen i Värmlands och Örebro län, Box 387, 651 09 KARLSTAD
Lantmäterimyndigheten (efter laga kraft), Bryggaregatan 11, Box 1068, 651 15 KARLSTAD
Vägverket Region Väst, Lokalkontor Värmlands län, Box 1051, 651 15 KARLSTAD
Kristinehamns kommun, 681 84 KRISTINEHAMN

AssiDomän AB Forestry, 105 22 STOCKHOLM rek + mb
Kopia till: AssiDomän AB Forestry, att. Carl Ax, Box 268, 691 25 KARLSKOGA
Jaktvårdsområde/jaktarrendator, c/o Kennet Pettersson rek + mb
Jaktlag Uddgången
Gjuterivägen 18

BESLUT

8 (8)

2000-09-11

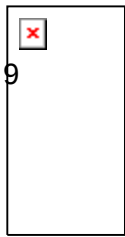
231-10369-97

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten

680 71 Björneborg

Värmlands läns Jaktvårdsförbund, Box 65, 660 60 MOLKOM
Lantbrukarnas Riksförbund, Länsförbundet i Värmlands län, Lillerud, 660 50 VÅLBERG
Naturskyddsföreningen, länsförbundet i Värmland, Verkstadsgatan 1, 652 19 KARLSTAD
Wermlands Ornitologiska Förening, Älvsborgsvägen 6, 681 43 KRISTINEHAMN

PLAN
Reservatspärm
Naturvårdsregistret
Värmlands läns författningssamlingar
AA

9

BESLUT

9 (8)

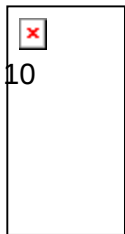
2000-09-11

231-10369-97

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten

Bilaga 1. Översiktskarta

Karta ur ArcView med terrängkartan som bakgrund.

10

BESLUT

10 (8)

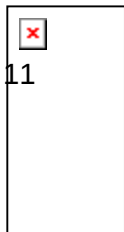
2000-09-11

231-10369-97

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten

Bilaga 2. Beslutskarta

Karta med reservatsgränser i skala 1:10 000.
Kartbild ur ArcView med registerkartan som bakgrund.

11

BESLUT

11 (8)

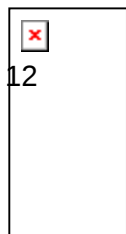
2000-09-11

231-10369-97

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten

Bilaga 3. Registeruppgifter

Objektnamn	Blomsterhultsmossens Domänreservat
Objektnummer	
Skyddsform	Naturresevat
Län	Värmland
Kommun	Kristinehamn
Församling	Visnum
Läge	Ca tre km S om Björneborg
Mittpunktskoordinater	6567800, 1409300
Kartblad	Terrängkartan blad 10ESV Fastighetskartan blad 10E3b
Naturgeografisk region	På gränsen mellan 23, Skogslandskapet i Tiveden –Tylöskogen – Kolmården, 28b, Sydligt boreala kuperade områden och 22a, Götalands centrala slättbygder, Vänerslätterna
Kulturgeografisk region	Värmlands mellanbygder
Landskapstyp	Kullig terräng 20 – 50 m
Gräns	Digitaliserade gränser finns att tillgå via länsstyrelsen Värmland. Östra, norra och södra gränsen följer fastmarken. Västra gränsen följer mossens randskogs gräns mot det kala mosseplanet. Alla gränser markeras i terrängen med metallprofiler.
Area	29,9 hektar, varav 11,9 hektar mosseplan med randtallskog, 14,7 hektar laggkärr och 3,3 hektar fastmark fördelat på 8 myrholmar
Fastigheter och fastighetsägare	Visnums-Skogen 1:294 Assi-Domän
Kategori av sakägare	Storskogsbruket
Servitut	
Samfälligheter	
Nyttjanderätter	
Skyddsföreskrifter	Indispensabla totala: A1-7, C1-4, C10-13 Indispensabla partiella Dispensabla: C5-9
Skyddsföreskrifter produktiv skogsmark	A1
Befintliga anläggningar	Saknas
Planerade anläggningar	P-plats, informationstavla, stig samt vägvisning till reservatet
Inventeringar, övrig dokumentation	Diverse underlag från Domänverkets tid finns i reservatspärmen hos Miljöenheten vid Länsstyrelsen i Värmlands län; skogliga samt myrmarksinventeringar utförda enligt uppdrag av länsstyrelsen; länsstyrelsens våtmarksinventering;

12

BESLUT

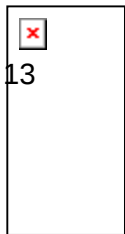
12 (8)

2000-09-11

231-10369-97

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten

Skogsvårdsstyrelsens sumpskogsinventering; Jordartskartan 10E Karlskoga SV, SGU Ser. Ae nr 50 Ericsson, B. och Lidén, E. 1982. Beskrivning till jordartskartan Karlskoga SV. Sveriges geologiska undersökning, Jordartsgelogiska kartblad Skala 1:50 000, Ser. Ae nr 50. Uppsala. Berggrundskartan 10E Karlskoga SV, SGU Ser. Af nr 182.		
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen i Värmlands län	
Geologi	Berggrund	Områdets berggrund utgörs av rödgrå-gråröd, småporfyrisk till jämnkornig kvartsmonzodiorit till granit tillhörande den sk Filipstadsgraniten.
	Jordart	Omgivande fastmark består av morän.
Markslag och naturtyper (ha):		
Markslag	Naturtyp enligt Natura 2000	Specifikation och arealer
Skogsmark		Totalt ca 3,3 ha
	Västlig taiga (9010)	Naturskogsartad skog på myrholmar 3,3 ha, varav en liten andel avverkad
Myrmark		Totalt ca 26,6 ha
	Högmosse (7110)	Laggkärr 14,7 ha
	Skogbevuxen myr (91D0)	Randtallskog 11,9 ha
Prioriterade bevarandevärden		
Naturtyper	Inom markslaget myrmark	Laggkärr (högmosse 7110)
		Randtallskog (skogbevuxen myr 91D0)
	Inom markslaget skogsmark	Naturskogsartad skog (västlig taiga 9010)
Landskapselement	I randtallskogen	Torrakor
	I naturskog på myrholmarna	Grova lågor av tall och gran
Växt- och djursamhällen	I laggkärret	Fattigkärrvegetation

13

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten

BESLUT

13 (8)

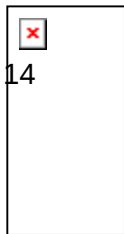
2000-09-11

231-10369-97

Friluftsliv

Lokalt värde

Lättillgängligt område

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten

Bilaga 4. Skötselplan

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET BLOMSTERHULTSMOSSENS DOMÄNRESERVAT, KRISTINEHAMNS KOMMUN

Skötselplanen omfattar denna textdel och bifogad karta, bilaga 1. Skötselplanen skall revideras vart tionde år. Erfarenheter från naturvårdsförvaltningen eller naturvårdsbiologisk forskning kan påkalla en tidigare revision.

SYFTET MED NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Blomsterhultsmossen har under den pågående revisionen av områden av riksintresse för naturvården lyfts upp till denna status. Mossen är ett representativt exempel på det variationsrika gränsområdet mellan högmosse och skogsbärande fastmark med dess typiska vegetation, inkluderande mosseplan, randskog, laggkärr och myrholmar.

Syftet med naturvårdsförvaltningen är att bevara och vårda det variationsrika gränsområdet mellan högmosse och skogsbärande fastmark med de naturtyper och den typiska vegetation och lägre djurliv som är knuten till mosseplan, randskog, laggkärr och myrholmar. samt dessas naturliga successioner. Allmänhetens tillgång till området skall utökas, liksom möjligheten att få information om områdets naturvärden.

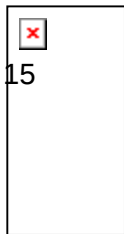
Syftet ska nås genom att:

- områdets skötsel grundas på bevarande av de naturliga biotoperna i området, med särskild inriktning på våtmarkstyperna
- goda förutsättningar att hysa ett för biotoperna ursprungligt växt- och djurliv skall bibehållas
- genom lämpliga anordningar markera reservatet, informera allmänheten om områdets läge och naturvärden samt öka tillgängligheten till området.

BESKRIVNING

Blomsterhultsmossen ligger i ett myrrikt stråk runt nordöstra Vänern. Inom detta område finns myrrika partier belägna på flack mark, beroende på dels den flacka markens svaga avrinning, dels en relativt hög humiditet i de omgivande högre liggande partierna. Området karakteriseras av företrädesvis relativt stora mossar. För administrativa data se bilaga till reservatsbeslutet (bilaga 3).

Historisk och nuvarande markanvändning

2000-09-11

231-10369-97

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten

Området omfattar ett knappt 30 hektar stort område i Blomsterhultsmossens nordöstra del. Denna del av mossen avvattnas via laggen till Visman och vidare söderut.

Kronoparken Björneborg tillhör storskogsbruket. Större hyggen ansluter i norr och söder. Skogen i öster har nyligen gallrats inför slutavverkning som är planerad att genomföras om 15-20 år. Den lågproduktiva mossen däremot har troligen fått stå relativt opåverkad, förutom viss vedtäkt på mossen och plockhuggning på myrholmarna. Den nordligaste delen av laggen tar emot avrinningsvatten från två diken, ett avvattningsföretag utfört i början av 1980-talet. Dikningsföretaget utfördes i samråd med länsstyrelsen.

Delområden

Reservatet kan delas upp i tre delområden, motsvarande tre olika naturtyper (se fig 1). Listning och prioritering av delområdenas bevarandevärden ges i tabell 2:

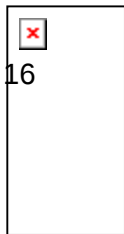
Högmosse. Högmossen är den högst prioriterade naturtypen inom naturreservatet. Naturtypen högmosse inom reservatet är uppdelad i de två deltyperna laggkärr och randskog (den senare beskrivs nedan). Laggkärret är ett av södra och mellersta Värmlands största. Arealen laggkärr är ca 14,7 ha. Laggkärret är huvudsakligen av fattigkärrtyp och här finns värden i form av en representativ flora, med bland annat förekomst av myggblomster *Hammarbya paludosa* och vitstarr *Carex livida*. Smärre ytor består av främst glasbjörksdominerat lövkärr, med inslag av klibbal och viden.

Högmossen kan enligt Natura 2000-systemet betecknas som naturtyp 7110 (högmosse; prioriterad naturtyp).

Skogbevuxen myr. Randtallskogen i sig själv är vacker och välutvecklad. Den är tät och lågvuxen med inslag av björk och har en undervegetation dominerad av skvattram och odon. Arealen randskog är ca 11,9 ha.

Randskogen kan enligt Natura 2000-listan föras alternativt till naturtyp högmosse eller till naturtyp skogbevuxen myr 91D0 (båda prioriterade naturtyper).

Västlig taiga. Inom reservatet ligger ett antal mindre myrholmar på blockig morän, med en yta av sammanlagt nära 3,3 ha. Skogen på dessa myrholmar är till största delen en upp till 150-årig barrblandskog med inslag av främst björk och i kanten mot laggen även klibbal. Skogsvegetationen på holmarna är utglesad med gott om avverkningsstubbar. Den har dock börjat anta en närmast naturskogsartad karaktär, särskilt på den stora holmen i reservatets centrala del, med naturskogsinslag i form av en ökande andel död ved, de rödlistade arterna vedtrappmossa *Anastrophyllum hellerianum* (4) och vedsäckmossa *Calypogeia suecica* (4), samt de

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten

BESLUT

16 (8)

2000-09-11

231-10369-97

naturvärdesindikerande långflikmossa *Nowellia curvifolia* och garnlav *Alectoria sarmentosa*. Den nordligaste holmen har dock avverkats, troligen av misstag i samband med den avverkning som gjordes av det i norr anslutande området utanför det gamla domänreservatets gräns på 70-talet.

Naturskogsinslaget för myrholmsskogen till Natura 2000-systemets naturtyp 9010 (prioriterad naturtyp).

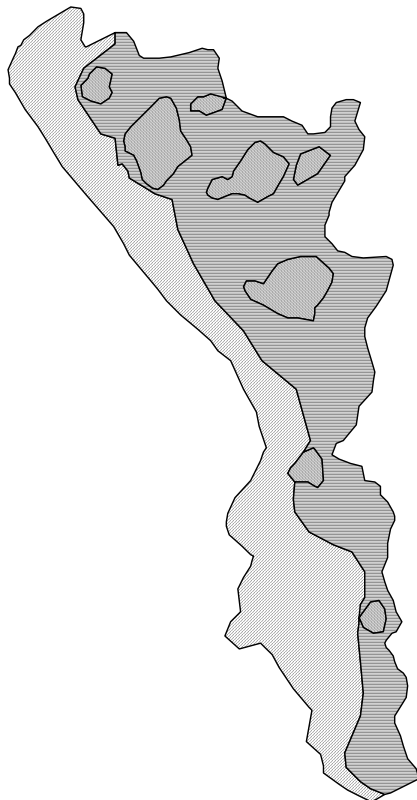
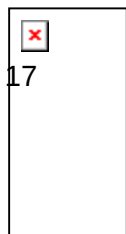

Fig. 1. Naturtyper inom naturreservatet Blomsterhultsmossens domänreservat. Glest snedstreckat – randtallskog, tätt snedstreckat – myrholme med naturskogsartad skog, vågräta streck – laggkärr.

Laggkärr	14,6843
Myrholme	3,2672
Randskog	11,9204
Totalt	29,8719

Tabell 1. Arealer av skilda naturtyper enligt vidstående karta (hektar).

17

Förslag till BESLUT

2007-09-14

231-10369-97

17
(25)

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten
Anita Andersson

Rangordnade intr.asp.	Intern. Status (Natura 2000)		Nationell status	Regional status	Lokal status	Ingen status
Definitioner	Prioriterad naturtyp	Ingår i nätverk et	Riksintresse- område	Länets naturvårds- plan	Kommunal ÖP	
Naturtyper:						
Högmosse (7110)	X		X	X		
Skogbevuxen myr (91D0)	X		X	X		
Västlig taiga (9010)	X		X	X		
	Habitatart		Rödlistad			
Arter:						
Vedtrappmossa			X (H4)			
Vedsäckmossa			X (H4)			
Friluftsliv:						

Tabell 2. Prioriterade bevarandevärden för de i området förekommande naturtyperna enligt karta i fig. 1 samt för inom området observerade hotklassade arter

INDELNING I SKÖTSELOMRÅDEN

Markslag med likartad löpande skötsel utgör samma skötselområde. Skötselplane-karta finns som bilaga 1 till skötselplanen, medan markslagsfördelningen inom reservatet visas i fig. 1 ovan. En sammanfattning av skötselåtgärderna ges i tabell nedan.

Skötselområde	Skötseltyp	Delområde
Skogsmark	SF*	Myrholmarna Randtallskogen
Laggkärr	VF**	Laggkärret

* SF - skog med fri utveckling

** VF - våtmarker med fri utveckling (ej sumpskog)

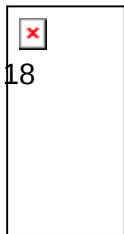
Tabell 3. Skötselområden

Mål och åtgärder för skötselområden

Laggkärr

Nuläge:

Laggkärret är i norra delen relativt opåverkat. Dock finns två tillrinningspunkter omedelbart norr om reservatet, där dikning från skogspartiet norrut mynnar (utfört 1981 i samråd med länsstyrelsen). I den södra delen av reservatet har ett antal

18

Förslag till BESLUT

2007-09-14

231-10369-97

18
(25)

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten
Anita Andersson

dikningsingrepp gjorts, troligen med syfte att öka den intilliggande fastmarksskogens produktivitet samt att möjliggöra virkesuttag från delar av mossens randskog som här gränsar till fastmarken. Denna dikning har utförts både längs östra och västra laggkanten, och ger troligen viss avvattning av laggen.

Kvalitetsmål:

Det vidsträckta laggkärret är helt opåverkat av dikning. Det har en yta på ca 15 ha och hyser livskraftiga populationer av kärlväxter, kryptogamer, insekter och andra ryggradslösa djur.

Nyckeltal:

Yta laggkärr	14-15 ha
Förekomst av myggblomster	+

Skötsel mål:

Uppnå opåverkad hydrologi i mosse och laggkärr.

Åtgärder:

Laggkärret och randskogen lämnas för fri utveckling.

De i södra delen av reservatet löpande diken som grävts ut i fastmarksgränsen kan ha en ogynnsam effekt på laggkärret med avseende på de hydrologiska förhållandena. Därför skall de åtgärdas genom att läggas igen alternativt lämnas för spontan igenväxning.

Skogsmark

Nuläge:

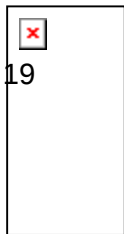
Skogsmarken har en viss naturskogsprägel, dock med tydliga spår av plockhuggning på myrholmarna. Den nordligaste myrholmen har dessutom avverkats, men återväxten har skett spontant. Mossens randskog är relativt opåverkad och har inslag av mycket gamla myrtallar.

Kvalitetsmål:

Alla myrholmarna är bevuxna med naturskog, med ett rikt innehåll av stående och liggande död ved. Här förekommer en rad kryptogamar knutna till död ved av både gran och tall, bland annat ett antal vanliga vedsvampar. Randskogens yta är 11-13 ha. I randskogen och på angränsande delar av det öppna mosseplanet finns en stor andel död ved i form av talltorrakor.

Nyckeltal:

Förekomst av vedtrappmossa (granart)	På de tre största myrholmarna
Yta randskog	12-15 ha

19

Förslag till BESLUT

2007-09-14

231-10369-97

19
(25)

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten
Anita Andersson

Antal talltorrakor per ha randskog	?
Förekomst av (tallart)	På de tre största myrholmarna
Mängd död ved	?

Skötsel mål:

Skogen på myrholmarna skall anta en alltmer naturskogsartad prägel.

Åtgärder:

Naturskogen på myrholmarna lämnas för fri utveckling.

Enligt föreskrifterna med stöd av 8§ naturvårdslagen är det förbjudet att avverka eller bedriva annan produktionsinriktad skogsskötsel i reservatet. Skogsvårdslagens skogsskyddsföreskrifter gäller ej.

Rätten till jakt begränsas ej i föreskrifterna. Viltvårdande åtgärder eller utfodring skall dock inte ske inom reservatet.

Eventuella föreskrifter enligt beslutet och skötselåtgärder för skötselområdet redovisas och förtydligas om det behövs för att genomföra skötseln.

Restaureringsplan

Den enda restaureringsåtgärd som planeras i denna skötselplan är igenläggning av diken. Denna åtgärd bör genomföras snarast, och i samråd med markägaren, då beslutet vunnit laga kraft.

INFORMATION OCH TILLGÄNGLIGHET**Nuläge:**

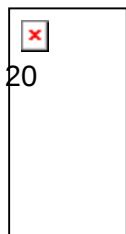
Särskilda anordningar för information och tillgänglighet för allmänheten saknas för närvarande.

Mål:

Naturreseptatet är lättillgängligt för den intresserade allmänheten. Information om områdets naturtyper, typiska förekommande växter och djur samt gällande föreskrifter lämnas på informationstavla.

Åtgärder:

P-plats anvisas vid skogsbilvägen öster om reservatet och en stig drages och markeras genom skogen fram till reservatets gräns (enligt särskilt avtal med markägaren), samt via en enkel spång ut på den stora centrala av myrholmarna inom reservatet. Vid P-platsen placeras en enkel informationstavla, innehållande information om området, dess natur och reservatets föreskrifter.

20

Förslag till BESLUT

2007-09-14

231-10369-97

20
(25)

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten
Anita Andersson

UTMÄRKNING AV NATURRESERVATETS GRÄNS

Utmärkning skall utföras enligt svensk standard (SIS 031522).

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER

- År 1 Markering av reservatets gränser
År 1-3 Igenläggande av diken
År 1-3 Iordningställande av P-plats och stig,
samt informationstavla.

TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren skall utöva fortlöpande tillsyn av reservatet. För uppgiftens utförande bör lokal tillsynsman eller motsvarande engageras.

DOKUMENTATION

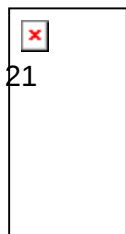
Naturvårdsförvaltaren dokumenterar årligen utförda skötselåtgärder, tillsyn över föreskrifter, uppföljning av skötsel- och kvalitetsmål inklusive de i skötselplanen fastställda nyckeltalen samt kostnader för och finansiering av verksamheten.

Vidare skall naturvårdsförvaltaren ansvara för att naturvetenskaplig dokumentation utförs.

FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Beräknade kostnader och planerad finansiering för naturvårdsförvaltningen fördelas dels på de löpande skötselåtgärderna, dels på restaureringsåtgärderna. En redovisning för perioden 2001 –2010 finns i bilaga 4.2. Kostnaderna redovisas inte i skötselplanen, och denna del fastställs inte med skötselplanen.

Staten bekostar utmärkning av reservatets gränser, iordningställande av parkeringsplats, informationstavla och vägvisning samt tillsyn, löpande underhåll och grundläggande dokumentation.

21

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten
Anita Andersson

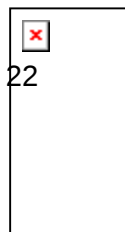
Förslag till BESLUT

2007-09-14

231-10369-97

21
(25)

Bilaga 4.1 Skötselplanekarta

22

Förslag till BESLUT

2007-09-14

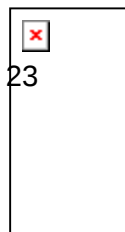
231-10369-97

22
(25)

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten
Anita Andersson

Bilaga 4.2 Ekonomisk utredning

År	Åtgärd	Kostnad
2001	Snitsling av reservatets gränser i samråd med ASSI; en arbetsdag Ist	
	Markering av reservatets gränser, gränslängd 3460 meter, ca 500 m per dagsverke ger 7 dagsverken à 100 kronor vid nyttjande av arbetspraktikanter (LAN via SVS)	Ca 700
	Material till gränsmarkering, 40 trästolpar samt laminatdekaler vart 100:e meter, färg och schablon för markering på träd övriga delar av gränsen (stolpar 10 cm diam, kluvna, pris 23-27 kr styck)	Ca 1 800
2001-2003	Åtgärda diken; de två tilloppsdikena i norr förses med sedimentationsgropar ca 50 m från laggen	
	frånloppsdikena i söder läggs igen med torv eller annat lämpligt material	Ca 15 000
	Iordningställande av P-plats	Ca 10 000
	Stigdragning, två dagsverken (se ovan)	Ca 200
	Framställning och uppsättning av informationstavla	Ca 20 000
2001-2010	Löpande tillsyn och dokumentation av skötselåtgärder, årskostnad ca 2 500	Ca 25 000
	Uppföljning av skötsel- och kvalitetsmål samt kostnader för och finansiering av verksamheten; RMÖ-extensiv på myrholmar ca 2 arbetsdagar	Ca 10 000, kostnad för perioden
2001-2010	Summa för perioden	Ca 82 700

23

Förslag till BESLUT

2007-09-14

231-10369-97

23
(25)

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten
Anita Andersson

Bilaga 5. Artlista

Artlistan nedan omfattar endast sporadiska observationer.

Observerad art – svenskt namn	Observerad art – vetenskapligt namn	Hot-klass	Källa	Årtal
vedtrappmossa	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	4*	Hallingbäck	1978
vedsäckmossa	<i>Calypogeia suecica</i>	4*	Hallingbäck	1978
långflikmossa	<i>Nowellia curvifolia</i>	*	Hallingbäck	1978
garnlav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	*	Hallingbäck	1978
svart spiklav	<i>Calicium glaucellum</i>		Hallingbäck	
vednål	<i>Chaenotheca brunneola</i>		Hallingbäck	
myggblomster	<i>Hammarbya paludosa</i>		Sjörs och Fransson	1985
vitstarr	<i>Carex livida</i>		Sjörs och Fransson	1985
timmerticka	<i>Antrodia sinuosa</i>		Länsstyrelsen, AA	2000
violticka	<i>Trichaptum abietinum</i>		Länsstyrelsen, AA	2000
Länsstyrelsen, AA	<i>Trichaptum fusco-violaceum</i>		Länsstyrelsen, AA	2000
isabellticka (på violtagging)	<i>Skeletocutis carneo-grisea</i>		Länsstyrelsen, AA	2000
gammelgranslav	<i>Lecanactis abietina</i>		Länsstyrelsen, AA	2000
	<i>Herzogiella sp.</i>		Länsstyrelsen, AA	2000
klibbticka			Länsstyrelsen, AA	2000
knölticka			Länsstyrelsen, AA	2000
eldticka			Länsstyrelsen, AA	2000
fnösticka			Länsstyrelsen, AA	2000
björkticka			Länsstyrelsen, AA	2000
alticka			Länsstyrelsen, AA	2000
blödsinn			Länsstyrelsen, AA	2000
citronticka	<i>Antrodia xantha</i>		Länsstyrelsen, AA	2000

* avser naturvärdesindikator enligt ArtDatabankens ekologiska kataloger.

24

Förslag till BESLUT

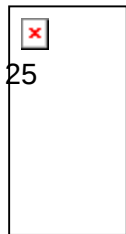
2007-09-14

231-10369-97

24
(25)

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten
Anita Andersson

Bilaga 6. Hur man överklagar

25

Förslag till BESLUT

2007-09-14

231-10369-97

25
(25)

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten
Anita Andersson

Bilaga 7. Redovisning av myndighetens ställningstaganden med anledning av remissvaren.